

15 atvejis

Lengvai išsiblaškusio, chaotiško, nerimastingo ir demotyvuoto vaiko elgesį gali lemti įvairūs veiksniai. Būtina atsiminti, kad nėra dviejų vienodų vaikų ir jų elgesiui įtakos gali turėti biologinių, psichologinių ir aplinkos veiksnių derinys. Štai keletas galimų tokio elgesio paaiškinimų:

Dėmesio trūkumo ir hiperaktyvumo sutrikimas (ADHD): ADHD yra neurologinis raidos sutrikimas, kuris pasireiškia vaikams ir gali tęstis ir suaugus. Pagrindiniai ADHD simptomai yra neatidumas, hiperaktyvumas ir impulsyvumas. Vaikams, sergantiems ADHD, gali būti sunku sutelkti dėmesį, organizuoti užduotis ir kontroliuoti savo impulsus. Dėl šių simptomų jie gali būti lengvai išsiblaškę, chaotiški ir neramūs.

Nerimo sutrikimai: vaikai, kaip ir suaugusieji, gali patirti nerimo sutrikimų. Dėl generalizuoto nerimo sutrikimo, socialinio nerimo sutrikimo ar atsiskyrimo nerimo sutrikimo vaikai gali būti neramūs, susirūpinę ar nervingi. Šis nerimas gali pasireikšti nerimastingumu, sunkumais susikaupti arba lengvu išsiblaškimu.

Aplinkos veiksniai: vaiko aplinka, įskaitant namus ir mokyklą, gali daryti didelę įtaką jo elgesiui. Didelį stresą kelianti aplinka, konfliktai šeimoje ar patyčios gali prisidėti prie vaiko nerimo ir demotivacijos. Struktūros trūkumas arba nenuosekli rutina taip pat gali lemti chaotišką ir lengvai išsiblaškusį elgesį.

Mokymosi sutrikimai: vaikams, turintiems mokymosi sutrikimų, gali būti sunku įgyti tam tikrų akademinių įgūdžių, pavyzdžiui, skaityti, rašyti ar skaičiuoti. Dėl šių sunkumų jie gali būti lengvai išsiblaškę arba demotyvuoti. Tai gali sukelti nusivylimą, nerimą ir žemą savivertę.

Miego problemos: nepakankamas arba nekokybiškas miegas gali turėti įtakos vaiko gebėjimui susikaupti, reguliuoti emocijas ir išlaikyti motyvaciją. Miego problemos gali kilti dėl įvairių priežasčių, įskaitant miego apnėją, nemigą arba nereguliarų miego grafiką.

- **Atvejo aprašymas:** 10 metų mergaitė yra komunikabili, laisvai kalba, aiškiai reiškia mintis, atsako į klausimus, klausosi, aiškinasi, gerai suvokia erdvę, susikaupusi ir nesijaudindama gali atlikti net sudėtingas užduotis. Ji populiari tarp draugų, aktyvi. Jos dėmesys trumpalaikis, ji linkusi užsisklęsti, lengvai išsiblaško. Iš pradžių mergaitė užduotis atlieka palyginti ir greitai, bet kai pavargsta, tampa chaotiška, nerami, daug trina, bet nepasiduoda ir stengiasi. Mokinė sunkiai atlieka užduotis, reikalaujančias kelių veiksmų, sunkiai skaito, tačiau gerai supranta tekstą, kai jį skaito kiti. Ji linkusi manipuliuoti, turi daug mokymosi spragų dėl emocinių problemų, stokoja mokymosi motyvacijos. Atrodo, kad problemos yra daugiau emocinės nei intelektinės. Mergaitei trūksta ribų, įsipareigojimų ir atsakomybės, todėl ji jaučia apatiją ir visišką demotyvaciją.
- **Raktiniai žodžiai:** lengvai išsiblaškęs, chaotiškas, nerimas, manipuliacija, demotyvacija.

Pagalbos / veiksmų planas

Mokinio elgesys	Rekomendacijos mokytojui
Darbo nenuoseklumas, minčių šokinėjimas	1) Suteikite individualią pagalbą atliekant didelės apimties užduotis. 2) Klausimų strategija – klauskite: – „Ką jums reikia atlikti šioje užduotyje?“. Klausimą kartokite tol, kol mokinys(-iai) pasieks užsibrėžtą tikslą. 3) Nustatykite tikslų darbų atlikimo laiką.
Nesugebėjimas susikaupti	1) Prieš užduotį pasakykite, kaip sutelkti dėmesį: „Žiūrėk į mane, kai kalbu, stebėkite mano akis“. 2) Paprašykite mokinio pakartoti. 3) Įtraukite mokinį į aktyvų dalyvavimą pamokoje.
Netinkamas dėmesys sau, noras pasipuikuoti	1) Kai vaikas suklysta, nukreipkite jo dėmesį tinkama linkme. 2) Paaiškinkite, kaip mokinys turėtų tinkamai atkreipti kitų dėmesį į save. 3) Padėkite vaikui sutelkti dėmesį į save, o ne į varžymąsi su kitais vaikais. 4) Pasistenkite, kad klasė taptų vieninga komanda.
Išsiblaškymas, nesugebėjimas rasti užduoties, daiktų palikimas keičiant darbo vietą	1) Išmokykite vaiką susikaupti: „Dabar baigsime... darbą, kitą užduotį...“ ir pasirinkti darbui reikalingas medžiagas: „Dabar tau reikės...“. 2) Nurodykite reikalingas priemones, išvardykite užduoties etapus. 3) Nurodykite tinkamą vietą priemonėms sudėti (viskas turi turėti savo vietą ir viskam yra tinkama vieta). 4) Susiraskite pagalbininką. 5) Pagirkite už tinkamą elgesį.
Pokalbiai	Išmokykite vaiką pakelti ranką ir pasakykite, kada draudžiama kalbėti.
Negalėjimas išbūti ilgą laiką vienoje vietoje	Leiskite vaikui judėti. Suteikite jam tinkamą vietą.
Nesugebėjimas ramiai dirbti grupėje, trukdymas kitiems, išsišokimai	1) Pasodinkite vaiką šalia savęs taip, kad gerai matytumėte, ir kontroliuokite jį tiesioginiu žvilgsniu. 2) Pagirkite vaiką tinkamu metu.
Nesugebėjimas dirbti komandoje	1) Suteikite vaikui atsakingą darbą: būti komandos kapitonu, prižiūrėti ar perduoti kamuolius, skaičiuoti komandos taškus. 2) Stenkitės, kad mokinys būtų šalia jūsų.
Dažnai kelia pavojų kitiems, nesuprasdamas pasekmių	1) Paaiškinkite, kokios gali būti pasekmės ir kas jas sudaro. 2) Išmokykite vaiką taisyklių: sustoti, pažvelgti, paklausti. 3) Paskirkite tokį vaiką į porą su pareigingu bendraklasiu.

Sunkus bendravimas su suaugusiais	1) Parodykite teigiamą dėmesį. 2) Pasikalbėkite su mokiniu apie jo elgesį individualiai: „Tai, ką tu darai, yra... Tinkamesnis būdas pasiekti tai, ko nori, yra...“.
Nepasitikėjimas savimi, nusivylimas	1) Padrąsinkite vaiką. 2) Išmokykite jį analizuoti savo elgesį ir rasti savo stipriąsias puses. 3) Išmokykite savęs paklausti: ką aš darau ir kaip tai paveiks kitus žmones. 4) Padėkite mokiniui atskleisti savo pranašumus ir galimybes, sudarykite sąlygas pademonstruoti savo gebėjimus. 5) Pagirkite mokinį.
Netinkamas elgesys per pertraukas	1) Nurodykite pertraukų tikslą: „Šios pertraukos tikslas – nueiti į biblioteką ir...“. 2) Skatinkite dalyvauti komandiniame darbe.
Nesugebėjimas laiku pradėti (veiklą, pokalbį), sustoti	1) Priminkite jiems, kad kalbėtų po vieną, prieš tai pakeldami ranką. 2) Per kūno kultūros pamokas žaiskite estafetes, žaidimus, kai reikia staigiai sustoti prie nubrėžtos linijos.